

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 760/2015

24.02.2016. године

Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле Н.К. из Р., Улица ... број ..., чији је пуномоћник Г.П., адвокат из Р., Улица ... број .., против туженог НК М. г. ДОО са К., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2435/14 од 22.01.2015. године исправљене решењем истог суда Гж1 2435/14 од 03.03.2015. године, у седници одржаној 24.02.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2435/14 од 22.01.2015. године, исправљена решењем истог суда Гж1 2435/14 од 03.03.2015. године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашки П1 1360/13 од 06.03.2014. године, ставом првим изреке, поништено је решење председника Управног одбора туженог број 1634/11 од 10.08.2011. године и наложено је туженом да тужилу врати у радни однос и распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилу надокнади трошкове поступка од 197.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2435/14 од 22.01.2015. године, исправљеном решењем истог суда Гж1 2435/14 од 03.03.2015. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи решење председника Управног одбора туженог број 1634/11 од 10.08.2011. године и да се наложи туженом да тужилу врати у радни однос и распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилу је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је одлучујући о ревизији тужиле, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 49/13-УС, 74/13-УС и 55/14), нашао да је ревизија тужиле основана.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужиља је била запослена код туженог на пословима књиговође, а на основу уговора о раду од 10.03.2011. године. Спорним решењем председника Управног одбора туженог број 1634/11 од 10.08.2011. године тужиљи је отказан уговор о раду, с обзиром да је проглашена технолошким вишком, због организационих и економских промена код туженог. Одлуком Управног одбора туженог од 29.06.2011. године усвојена је нова организациона структура и утврђени су послови који се укидају. Тужени је донео Програм решавања вишка запослених 06.08.2011. године и утврдио да од 113 запослених на дан доношења Програма, престала је потреба за радом 14 запослених, због смањења потребног броја извршилаца на одређеним пословима и укидања одређених радних места, па је саставни део Програма списак запослених за чијим радом је престала потреба, између којих и за радом тужиље. Такође је утврђено да тужени није могао да тужиљи обезбеди премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификацију, доквалификацију, рад са скраћеним радним временом, као и друга права у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Тужиљи је исплаћена зарада и друга примања која је остваривала до дана престанка радног односа, као и отпремнина од 325.208,32 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље и поништио решење председника Управног одбора туженог од 10.08.2011. године, с обзиром да не садржи конкретне разлоге због којих је тужиља проглашена технолошким вишком, односно који су критеријуми били примењени при одлучивању ко ће од запослених бити проглашен технолошким вишком, као и да је спорно решење донето од стране ненадлежног органа, односно председника Управног одбора туженог. Међутим, другостепени суд је закључио да су критеријуми за одређивање вишка запослених примењени у процедури која је претходила доношењу решења о отказу уговора о раду, због чега не морају да се понављају и наводе у образложењу, јер су саставни део Програма. С тога је закључио да је у потпуности спроведена процедура утврђивања вишка запослених, због чега је тужиљи законито отказан уговор о раду.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, 61/05 и 54/09), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Сагласно наведеном, технолошке, економске и организационе промене код послодавца представљају његову пословну политику, коју суд није овлашћен да испитује у поступку оцене законитости решења о престанку радног односа запосленом по овом основу, али разлози за престанак потребе за радом запосленог морају бити објективни и оправдани.

У конкретном случају, Програмом решавања вишка запослених од 06.08.2011. године уврђено је да тужени има 113 запослених, да је измењеним актом о систематизацији од 29.06.2011. године смањен број извршилаца на појединим пословима, а да су укинута радна места „касир“ и „сарадник за опште и помоћне делатности“, тако да је због смањења потребног броја извршилаца на одређеним пословима и укидања наведених радних места престала потреба за радом 14 запослених. Према наведеном Програму на радном месту књиговођа, на које је тужила била распоређена, смањен је број извршилаца са пет на потребних три. Поред тога, ставом VI наведеног Програма предвиђени су критеријуми за одређивање вишка запослених и то полазне основе (укидање послова и смањење броја извршилаца на по јединим пословима) и критеријуми (основни: резултати рада и допунски: имовно стање, социјално стање, здравствено стање запосленог и чланова његове породице и дужина стажа осигурања).

По оцени Врховног касационог суда тужила основано у ревизији указује да није утврђено како су примењени критеријуми при одлучивању ко ће од запослених на радном месту књиговођа, које је она обављала, бити проглашен технолошким вишком код туженог у ситуацији када од пет извршилаца, три настављају рад, а два су вишак.

Наиме, одредбом члана 155. став 1. тачка 4. Закона о раду, прописано је да програм решавања вишка запослених садржи критеријуме за утврђивање вишка запослених. Другостепени суд у образложењу своје одлуке наводи да су критеријуми били примењени у процедури која је претходила доношењу решења о отказу уговора о раду, због чега не морају да се наводе у образложењу, јер су саставни део Програма. Врховни касациони суд налази да је нејасно закључивање другостепеног суда у конкретном случају, јер у образложењу спорног решења од 10.08.2011. године је наведено да су одлуком Управног одбора утврђени поједини послови који се укидају, из чега се може закључити да су послови тужиле укинута. Међутим, неспорно нису, већ је на пословима књиговођа које је обављала тужила смањен број извршилаца са пет на три, а из списка вишка запослених произилази да је Љ.Б. други књиговођа проглашен за вишак, поред тужиле, с тим што нема утврђених чињеница о томе зашто су њих две проглашене за вишак, а не остали извршиоци на радном месту књиговођа. Тужени послодавац је на основу члана 155. став 1. тачка 4. Закона о раду утврдио критеријуме у Програму решавања вишка запослених од 06.08.2011. године, али он има обавезу и да те критеријуме примени, а у овом случају је остало нејасно који су и како су били примењени критеријуми из става VI наведеног Програма у доношењу спорног решења којим је тужиле отказан уговор о раду.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 417. став 2. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци решења.

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења и потом ће правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку о тужбеном захтеву.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**